

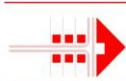
OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE PODSTAWOWE

dla terenu położonego w obrębie ewidencyjnym miejscowości Dąbrówka Leśna,
gmina Oborniki

Autorka:

Monika Płóciennik
mgr inż. Monika Płóciennik

Poznań, 2025 r.

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	1
I.1. Podstawy formalno-prawne dla sporządzenia opracowania	1
I.2. Cele i zakres opracowania.....	1
I.3. Źródła informacji wykorzystane w opracowaniu	1
II. ROZPOZNANIE I CHARAKTERYSTYKA STANU ORAZ FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA.....	4
II.1. Położenie obszaru objętego opracowaniem ekofizjograficznym.....	4
II.1.1. Położenie administracyjne.....	4
II.1.2. Położenie geograficzne	4
II.1.3. Położenie w ponadlokalnym systemie powiązań przyrodniczych.....	4
II.2. Użytkowanie terenu oraz jego zagospodarowanie	5
II.3. Charakterystyka fizjograficzna terenu	5
II.3.1. Budowa geologiczna i ukształtowanie terenu	5
II.3.2. Surowce naturalne	5
II.3.3. Stosunki wodne.....	5
II.3.3.1. Wody powierzchniowe	5
II.3.3.2. Wody podziemne	6
II.3.4. Warunki glebowe	6
II.3.5. Szata roślinna	6
II.3.6. Świat zwierzęcy.....	7
II.3.7. Klimat lokalny	7
II.3.9. Dotychczasowe zmiany w środowisku	8
II.4. Dziedzictwo kulturowe.....	8
II.5. Ochrona prawna zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazowych.....	8
II.5.1. Ustawowe formy ochrony przyrody na terenie objętym opracowaniem ekofizjograficznym.....	8
II.5.2. Inne cenne obszary i elementy chronione.....	10
III. JAKOŚĆ I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	11
III.1. Jakość i zagrożenia powietrza atmosferycznego.....	11
III.2. Komfort akustyczny i zagrożenie hałasem	13
III.3. Stan gleb oraz degradacja powierzchni gruntu	14
III.4. Degradacja i degeneracja szaty roślinnej	14
III.5. Jakość wód oraz zagrożenia dla nich	15
III.6. Zagrożenie powodzią.....	18
III.7. Pola elektromagnetyczne.....	18
IV. DIAGNOZA FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA ORAZ PROGNOZA POTENCJALNYCH ZMIAN	18
IV.1. Ocena odporności środowiska na degradację oraz zdolność do regeneracji	18

IV.2. Ocena stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazowych, w tym różnorodności biologicznej	20
IV.3. Ocena charakteru i intensywności zmian zachodzących w środowisku	21
IV.4. Ocena zgodności dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania obszaru z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi.....	23
IV.5. Wstępna prognoza dalszych zmian zachodzących w środowisku oraz wskazanie na zagrożenia	24
V. PREDYSPOZYCJE PRZYRODNICZE DO KSZTAŁTOWANIA STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ.....	25
VI. UWARUNKOWANIA EKOFIZJOGRAFICZNE DO ROZWOJU OKREŚLONYCH FUNKCJI I FORM ZAGOSPODAROWANIA	26
VI.1. Przydatność terenów pod zabudowę	26
VI.2. Przydatność terenów dla rozwoju określonych funkcji użytkowych	27

I. WSTĘP

I.1. Podstawy formalno-prawne dla sporządzenia opracowania

Obowiązek sporządzania opracowań ekofizjograficznych wynika z zapisów art. 72 ustawy Prawo ochrony środowiska¹. Ponadto podstawę sporządzenia opracowania stanowią obowiązujące ustawy i rozporządzenia, do których należą m.in.:

- Ustawa z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.);
- Ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r., Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 9 września 2002 r., w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. nr 155 z 2002 r., poz. 1298).

Opracowanie ekofizjograficzne jest dokumentacją wykonaną przed podjęciem prac planistycznych sporządzanych na podstawie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Jego szczegółowy zakres określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. z 2002 r., nr 155, poz. 1298). Opracowanie stanowi podstawę proponowania rozwiązań przestrzennych oraz formułowania ustaleń studiów oraz miejscowych planów w zakresie kształtowania właściwej, odpowiadającej warunkom środowiska struktury funkcjonalno-przestrzennej.

I.2. Cele i zakres opracowania

Głównymi celami powstania niniejszego opracowania ekofizjograficznego są:

- 1) Charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska przyrodniczego;
- 2) Określenie potencjalnych funkcji terenu, zgodnych z uwarunkowaniami przyrodniczymi;
- 3) Określenie zasad i form kształtowania oraz ochrony środowiska przyrodniczego w celu zachowania i wzbogacenia jego wartości oraz zapewnienia trwałości podstawowych procesów przyrodniczych.

Niniejsze opracowanie ekofizjograficzne powstało na potrzeby miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego ten teren.

Na podstawie powyższych informacji opracowanie ekofizjograficzne ma za zadanie przedstawić w jaki sposób wskazany obszar nadaje się do zagospodarowania przestrzennego w ramach projektu miejscowego planu.

I.3. Źródła informacji wykorzystane w opracowaniu

Opracowanie ekofizjograficzne sporządzono w oparciu o dostępne materiały archiwalne, publikacje mapowe, a także literaturę specjalistyczną i materiały niepublikowane. W niniejszej pracy wykorzystano następujące materiały:

- 1) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Oborniki, 2018 rok ze zmianami (Uchwała Nr LIII/810/18 Rady Miejskiej w Obornikach z dnia 6 lipca 2018 r., zmieniona Uchwałą Nr LX/728/23 Rady Miejskiej w Obornikach z dnia

¹ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.)

- 25 stycznia 2023 r. w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Oborniki, gmina Oborniki;
- 2) Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Obornickiego na lata 2023-2026 z perspektywą na lata 2027-2030;
 - 3) Mapa topograficzna w skali 1:10 000;
 - 4) Mapa glebowo – rolnicza w skali 1:100 000;
 - 5) Mapa Geologiczna Polski, w skali 1:20 000, 2004;
 - 6) Mapa kruszywa naturalnego w Polsce w skali 1:500 000, Tołkanowicz E., Żukowski K., PIG, 2001;
 - 7) Mapa obszarów GZWP w Polsce wymagających szczególnej ochrony w skali 1:500 000, Kleczkowski A.S., Kraków, 1990;
 - 8) Przeglądowa mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:300 000. Instytut Geologiczny. 1958 r.;
 - 9) Mapa Gleb Polski IUNG Puławy w skali 1:300 000. 1961 r.;
 - 10) Mapa geomorfologiczna Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej pod redakcją B. Krygowskiego w skali 1:300 000. 2007 r.;
 - 11) Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu. 2019. Plan zagospodarowania przestrzennego Województwa Wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania. Wielkopolska 2020+ wraz z PZPPOM. Poznań;
 - 12) Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego. 2020. Strategia rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 r.;
 - 13) Ministerstwo Gospodarki RP. 2008. Polityka energetyczna Polski do 2040 roku;
 - 14) Ministerstwo Środowiska. 2013. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;
 - 15) KZGW. 2022. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry. Warszawa;
 - 16) EKOSTANARD Pracownia Analiz Środowiskowych. 2020. Program ochrony środowiska Województwa Wielkopolskiego do roku 2030.

Źródło informacji stanowiła również literatura specjalistyczna i materiały niepublikowane, wśród których wyróżnić należy:

- 1) GIOŚ RWMŚ w Poznaniu. 2020. Stan Środowiska w Województwie Wielkopolskim. Raport 2020;
- 2) WIOŚ Poznań. 2005. Agrochemiczne badania gleb Wielkopolski w latach 2000–2004;
- 3) GIOŚ. Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016–2021;
- 4) PIG. 2022. Klasy jakości wód podziemnych – monitoring jakości wód podziemnych – monitoring operacyjny;
- 5) GIOŚ RWMŚ Poznań. 2025. Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Wielkopolskim za rok 2024. Poznań;
- 6) Matuszkiewicz W. 2008. Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski, PWN, Warszawa;

- 7) Matuszkiewicz J. M. 2008. Zespoły leśne Polski. PWN, Warszawa;
- 8) Matuszkiewicz J. M. 2008. Potencjalna roślinność naturalna Polski. IGIPZ PAN, Warszawa;
- 9) Matuszkiewicz J. M. 2008. Regionalizacja geobotaniczna Polski. IGIPZ PAN, Warszawa;
- 10) Kupidura A., Łuczewski M., Kupidura P. 2011. Wartość krajobrazu. Rozwój przestrzeni obszarów wiejskich. PWN, Warszawa;
- 11) Dobrzańska B., Dobrzański G., Kiełczewski D. 2009. Ochrona środowiska przyrodniczego. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa;
- 12) Garbarczyk H., Garbarczyk M. 2010. Atlas zwierząt chronionych. Multico Oficyna Wydawnicza, Warszawa;
- 13) Witkowska-Żuk L. 2008. Atlas roślinności lasów. Multico Oficyna Wydawnicza, Warszawa;
- 14) Symonides E. 2008. Ochrona przyrody. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa;
- 15) Wiśniewski J., Gwiazdowicz D.J. 2004. Ochrona przyrody. Wydawnictwo Akademii Rolniczej, Poznań;
- 16) Olaczek R. 1974. Kierunki degeneracji fitocenoz leśnych i metody ich badania. Phytocoenosis. 3.3/4:179–187, Warszawa – Białowieża;
- 17) Richling A., Solona J., Maciasa A., Balona J., Borzyszkowski J., Kistowski M. 2021 r. Regionalna geografia fizyczna Polski. Poznań;
- 18) Liro A. (red.). 1995. Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET – POLSKA. Fundacja IUCN Poland, Warszawa;
- 19) Mirek Z. i In. 2002. Krytyczna lista roślin naczyniowych Polski. Instytut Botaniki PAN im. W. Szafera, Kraków;
- 20) Paczyński B., Pruszkowska M. (red.). 2007. Hydrogeologia regionalna Polski. Tom I. Wody słodkie. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- 21) Sudnik-Wójcikowska B. 2011. Rośliny synantropijne. MULTICO Oficyna Wydawnicza, Warszawa;
- 22) Olaczek R. 2008. Skarby przyrody i krajobrazu Polski. Multico Oficyna Wydawnicza, Warszawa;
- 23) van Loon G.W., Duffy S.J. 2008. Chemia Środowiska. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa;
- 24) Łukasiewicz A., Łukasiewicz Sz. 2009. Rola i kształtowanie zieleni miejskiej. Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań;
- 25) Mynett Maciej. 2008. Żywopłaty. Zakładanie i pielęgnacja. Multico Oficyna Wydawnicza. Warszawa;
- 26) Wolański N. 2008. „Ekologia człowieka. Tom 2.” PWN. Warszawa;
- 27) Macioszyk A. (red.). 2006. Podstawy hydrogeologii stosowanej. PWN, Warszawa;
- 28) Koreleski Krzysztof. 2005. Oddziaływanie napowietrznych linii energetycznych na środowisko człowieka. Nr 2/2005, PAN, Oddział w Krakowie, s. 47–59 Komisja Technicznej Infrastruktury Wsi.

Ponadto korzystano z danych Głównego Urzędu Statystycznego, informacji zawartych na stronie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu (<http://poznan.wios.gov.pl/>), Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (<http://gios.gov.pl/pl/>), z internetowej bazy Rejestru Obszarów Górniczych (<http://baza.pgi.waw.pl/geow/>), a także ze stron internetowych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (<http://www.sejm.gov.pl/prawo/prawo.html>).

Kolejnym źródłem informacji i weryfikacji zebranego materiału była bezpośrednia wizja lokalna terenu gminy Oborniki ze szczególnym uwzględnieniem terenu objętego projektem mpzp. Wszystko to pozwoliło na ustalenie użytkowania terenu i rozpoznania aktualnego stanu środowiska.

II. ROZPOZNANIE I CHARAKTERYSTYKA STANU ORAZ FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA

II.1. Położenie obszaru objętego opracowaniem ekofizjograficznym

II.1.1. Położenie administracyjne

Analizowany obszar położony jest w gminie Oborniki. Gmina Oborniki położona jest na terenie powiatu obornickiego, w północnej części województwa wielkopolskiego. Przez gminę przebiega droga krajowa nr 11, droga wojewódzka nr 178 (Wałcz – Trzcianka – Czarnków – Oborniki), droga wojewódzka nr 187 (Pniewy – Szamotuły – Oborniki – Murowana Goślina).

Obszar opracowania stanowi teren zlokalizowany w miejscowości Dąbrówka Leśna w północnej części gminy Oborniki, obejmujący dz. nr: 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375.

II.1.2. Położenie geograficzne

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski Jerzego Kondrackiego i A. Richlinga² gmina Oborniki położona jest w obrębie Niziny Środkowoeuropejskiej (31), w Podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich (314–316), w zasięgu Makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego (315.5), w Mezo-regionie Pojezierza Gnieźnieńskiego (315.54).

II.1.3. Położenie w ponadlokalnym systemie powiązań przyrodniczych

Na terenie opracowania na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.) znajduje się: Obszar Specjalnej Ochrony – Obszar Natura 2000 „Puszcza Notecka” PLB300015, Specjalny Obszar Ochrony – Obszar Natura 2000 „Dolina Wełny” PLH300043.

Przez teren opracowania przebiega korytarz ekologiczny „Puszcza Notecka” – GKPN-C-18. Ponadto w zakresie środowiska kulturowego wchodzi częściowo w strefę ochrony widokowej zabytkowych założeń parkowych.

² za: Regionalna geografia fizyczna Polski, pod redakcją A. Richlinga, J. Solona, A. Maciasa, J. Balona, J. Borzyszkowskiego, M. Kistowskiego, Poznań 2021 r.

Teren objęty opracowaniem położony jest poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

II.2. Użytkowanie terenu oraz jego zagospodarowanie

Obszar objęty opracowaniem stanowi teren wolny od zabudowy, położony w miejscowości Dąbrówka Leśna, obejmujący dz. nr: 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375. Teren w większości porośnięty jest zielenią wysoką (zadrzewienia i zakrzewienia liściaste i iglaste, gdzie dominującym gatunkiem drzew jest dąb i sosna). Teren stanowi w ewidencji gruntów i budynków użytki gruntowe Bz (tereny rekreacyjno-wypoczynkowe) oraz Bp (zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy). Powierzchnia obszaru objętego opracowaniem wynosi ok. 0,85 ha.

W bezpośrednim sąsiedztwie opracowania znajduje się zabudowa mieszkaniowa, usługowa (Szpital Wojewódzki), ciągi komunikacyjne oraz tereny leśne.

Na omawianym terenie szata roślinna i krajobraz uległ przeobrażeniu. W wyniku wielokierunkowej antropopresji przekształceniu uległy elementy środowiska naturalnego na części obszaru opracowania. W szczególności zmieniona została szata roślinna i fauna wskutek rozwoju osadnictwa.

II.3. Charakterystyka fizjograficzna terenu

II.3.1. Budowa geologiczna i ukształtowanie terenu

Obszar opracowania położony jest na wysokości ok. 62–65 m n.p.m. Cały teren pod tym względem jest jednorodny. Jest to teren płaski, bez znaczących deniwelacji.

Na obszarze opracowania z osadów rzecznych (fluwialnych i aluwialnych) wytworzone zostały piski i żwiry rzeczne i wodnolodowcowe tarasów pradolinnych 15,0-20,0 m n.p. rzeki.

II.3.2. Surowce naturalne

Na obszarze opracowania nie występują udokumentowane złoża surowców naturalnych.

Obszar objęty jest koncesją nr 3/2019/Ł z dnia 12 kwietnia 2019 r. na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego oraz wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego ze złóż na obszarze „Szamotuły – Poznań Północ”, ważnej do dnia 12 kwietnia 2029 r.

II.3.3. Stosunki wodne

II.3.3.1. Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym obszar opracowania położony jest w całości w dorzeczu Odry w regionie wodnym Warty.

Obszar opracowania położony jest w jednolitej części wód powierzchniowych rzecznych – „Wełna od Nielby do ujścia” (PLRW60001618699)³ (dawniej: „Wełna od Lutomni do Dopływu poniżej Jez. Łęgowo” – PLRW600024186531, „Wełna od Dopływu poniżej Jez. Łęgowo do ujścia” – PLRW60002418699).

³ za: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/api/v1/jcw/pdf?code=RW60001618699>

Na badanym obszarze nie występują wody powierzchniowe śródlądowe.

II.3.3.2. Wody podziemne

Obszar opracowania położony jest w zasięgu jednolitej części wód podziemnych JCWPd nr 42 (PLGW600042)⁴.

Teren objęty opracowaniem położony jest poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Na obszarze objętym opracowaniem nie występują ujęcia wód podziemnych.

II.3.4. Warunki glebowe

Na omawianym obszarze gleby wykształciły się w zależności od ukształtowania terenu, stosunków wodnych i litologii terenu. Wykazują umiarkowane zróżnicowanie. Generalnie, na większości powierzchni omawianego terenu wytworzyły się z piasków i żwirów gleby bielcowe lekkie i średnie.⁵

II.3.5. Szata roślinna

Zróżnicowanie szaty roślinnej jest związane głównie z naturalnymi warunkami siedliskowymi i sposobem gospodarowania. Teren w większości porośnięty jest zielenią wysoką (zadrzewienia i zakrzewienia liściaste i iglaste, gdzie dominującym gatunkiem drzew jest dąb (*Quercus* L.) i sosna (*Pinus* L.)). Z uwagi na obecność obszarów wydeptywanych, placów i obszarów zabudowy oraz dróg w sąsiedztwie oraz na obszarze opracowania spotkać można również liczne rośliny ruderalne. Występują tu m.in. gatunki takie, jak: wrotycz pospolity (*Tanacetum vulgare* L.), perz właściwy (*Elymus repens* (L.) Gould), babka zwyczajna (*Plantago major* L.), babka lancetowata (*Plantago lanceolata* L.), sałata kompasowa (*Lactuca serriola* L.), krwawnik pospolity (*Achillea millefolium* L.), tasznik pospolity (*Capsella bursa-pastoris* (L.) Medik.), wiechlina roczna (*Poa annua* L.), cykoria podróżnik (*Cichorium intybus* L.), bniec biały (*Melandrium album* (Mill.) Garcke), wiesiołek dwuletni (*Oenothera biennis* L.), pasternak zwyczajny (*Pastinaca sativa* L.), stulicha psia (*Descurainia sophia* (L.) Webb ex Prantl), pokrzywa zwyczajna (*Urtica dioica* L.), nawłóć pospolita (*Solidago virgaurea* L.) i inne.

W granicach obszaru opracowania na podstawie analiz posiadanych materiałów występują wydmy śródlądowe oraz rzadki drzewostan dębowy stanowiący siedlisko Grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) – 9170.

Mając powyższe na uwadze, należy podkreślić, że realizacja ustaleń przyszłego projektu miejscowego planu nie może naruszać zakazów w odniesieniu do gatunków chronionych.

Ponadto zgodnie z art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.) w trakcie prac budowlanych inwestor realizujący przedsięwzięcia jest obowiązany uwzględnić ochronę środowiska (w tym także ochronę gatunków i siedlisk roślin, grzybów oraz zwierząt objętych ochroną), na obszarze prowadzonych prac.

⁴ za: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/api/v1/jcw/pdf?code=GW600042>

⁵ za: Mapa Gleb Polski IUNiG Puławy w skali 1: 300 000

II.3.6. Świat zwierzęcy

Różnorodność przedstawicieli rodzimej fauny występującej na analizowanym obszarze w znacznym stopniu wynika z dotychczasowego sposobu użytkowania i zagospodarowania poszczególnych terenów. Środowisko przyrodnicze opisywanego obszaru zostało przekształcone przez człowieka.

Na obszarze opracowania podczas wizji w terenie nie stwierdzono występowania dziko występujących gatunków zwierząt objętych ochroną gatunkową, na mocy przepisów odrębnych. Jednakże na terenie opracowania znajduje się Obszar Specjalnej Ochrony – Obszar Natura 2000 „Puszcza Notecka” PLB300015, Specjalny Obszar Ochrony – Obszar Natura 2000 „Dolina Wełny” PLH300043, a także przez teren opracowania przebiega korytarz ekologiczny „Puszcza Notecka” – GKPN-18. Istnieje zatem duże prawdopodobieństwo występowania gatunków zwierząt objętych ochroną.

Mając powyższe na uwadze, należy podkreślić, że realizacja ustaleń przyszłego projektu miejscowego planu nie może naruszać zakazów w odniesieniu do gatunków chronionych.

Ponadto zgodnie z art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.) w trakcie prac budowlanych inwestor realizujący przedsięwzięcia jest obowiązany uwzględnić ochronę środowiska (w tym także ochronę gatunków i siedlisk roślin, grzybów oraz zwierząt objętych ochroną), na obszarze prowadzonych prac.

II.3.7. Klimat lokalny

Warunki klimatyczne na terenie gminy Oborniki warunkowane są wpływami mas powietrza morskiego oraz kontynentalnego, jakie napływają na teren całej Wielkopolski. Według regionalizacji klimatycznej A. Wosia (1994), gmina położona jest w obrębie regionu klimatycznego XV tj. Regionu Środkowowielkopolskiego, o bardzo niewielkiej zmienności klimatycznej. Jest to rozległy region, w którym występuje pogoda bardzo ciepła i pochmurna bez opadów. Liczba dni słonecznych wynosi ponad 50 a dni pochmurnych – poniżej 130. Liczba dni mroźnych waha się od 30 do 50, a dni z przymrozkami od 100 do 110. Średni czas trwania pokrywy śnieżnej waha się od 50 do 80. Średnia temperatura w subregionie w latach 1951–1990 wynosiła 8,2°C, natomiast średnie temperatury w latach 1996–2002 kształtowały się w granicach 6,9–10,0°C. W warunkach klimatu lokalnego obserwuje się pewne różnice pomiędzy użytkowanymi rolniczo obszarami wysoczyzny morenowej a wilgotnymi, zajętymi przez użytki zielone i zadrzewienia oraz dolinami rzek. Te pierwsze charakteryzują się dobrymi warunkami termicznymi, równomiernym nasłonecznieniem, małą wilgotnością powietrza i dobrym przewietrzaniem. Mniej korzystnymi lub nawet niekorzystnymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi, częstym występowaniem mgieł, zastoisk chłodnego powietrza i inwersji temperatur oraz zdecydowanie ukierunkowanym przewietrzaniem wyróżniają się dna większych obniżów dolinnych. Specyficzne warunki klimatu lokalnego mają rozległe tereny leśne. Lasy charakteryzują się na ogół dobrymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi o zmniejszonych wahaniach dobowych, jednak z gorszymi warunkami solarnymi (zacienienie).

Są to jednak tereny o wzbogaconym składzie fizyko-chemicznym powietrza w tlen, ozon, olejki eteryczne (fitoncydy) oraz inne substancje śladowe podnoszące komfort bioklimatyczny.

II.3.9. Dotychczasowe zmiany w środowisku

Na omawianym terenie elementy środowiska naturalnego i krajobraz uległ przeobrażeniu. W wyniku wielokierunkowej antropopresji przekształceniu uległy elementy środowiska naturalnego. W szczególności zmieniona została szata roślinna i fauna wskutek rozwoju urbanizacji.

Wymienione powyżej przekształcenia środowiska doprowadziły również do pewnych zmian topoklimatu, jakości gleb, jakości powietrza, poziomu hałasu itp. W chwili obecnej intensywność zmian zachodzących w środowisku odzwierciedlona jest m.in. w zagospodarowaniu omawianego terenu oraz okolicy, tzn. w:

- 1) ubytku gruntów leśnych w wyniku zmiany przeznaczenia obszarów;
- 2) ubytku gruntów rolnych w wyniku zmiany przeznaczenia obszarów;
- 3) degradacji wartości krajobrazowych wskutek ekspansji zabudowy;
- 4) utrzymaniu dobrego stanu powietrza atmosferycznego i związanych z tym korzystnych dla człowieka warunków klimatycznych.

II.4. Dziedzictwo kulturowe

W granicach opracowania nie występują obszary będące pod ochroną konserwatorską oraz brak jest zabytków wpisanych do rejestru zabytków.

II.5. Ochrona prawna zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazowych

II.5.1. Ustawowe formy ochrony przyrody na terenie objętym opracowaniem ekofizjograficznym

Na terenie opracowania na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.) znajduje się: Obszar Specjalnej Ochrony – Obszar Natura 2000 „Puszcza Notecka” PLB300015, Specjalny Obszar Ochrony – Obszar Natura 2000 „Dolina Wełny” PLH300043.

Przez teren opracowania przebiega korytarz ekologiczny „Puszcza Notecka” – GKPnC-18. Ponadto w zakresie środowiska kulturowego wchodzi częściowo w strefę ochrony widokowej zabytkowych założeń parkowych.

Obszar Natura 2000 „Puszcza Notecka” PLB300015 obszar specjalnej ochrony ptaków o powierzchni 178255,76 ha. Jest najważniejszą w regionie ostoją ptaków drapieżnych, głównie kani rudej (*Milvus milvus*), kani czarnej (*Milvus migrant*), bielika (*Haliaeetus albicilla*) i rybołowa (*Pandion haliaetus*). Teren ten jest również istotnym legowiskiem błotniaków i sów – puchacza (*Bubo bubo*) i włochatki (*Aegolius funereus*). Obejmuje położoną w międzyrzeczu Warty i dolnej Noteci Puszcę Notecką, należącą do największych krajowych kompleksów leśnych. Lasy Puszczy porastają piaszczystą równinę akumulacyjną z rozległym zespołem wydm śródlądowych, ułożonych w wały o wysokości względnej 20–30 m. Wśród zespołów leśnych w Puszczy Noteckiej przeważają ubogie jednowiekowe bory sosnowe. W jej obrębie

znajduje się kilka stosunkowo niewielkich i w większości osuszonych torfowisk oraz dwa kompleksy jezior rynnowych. Południowa część obszaru obejmuje fragment doliny meandrującej wśród łąk Warty. Ważne dla Europy gatunki zwierząt występujące na w/w obszarze z Zał. II Dyr. Siedliskowej i z Zał. I Dyr. Ptasiej, w tym gatunki priorytetowe: bąk (*Botaurus stellaris*), bączek (*Ixobrychus minutus*), bocian biały (*Ciconia ciconia*), bocian czarny (*Ciconia nigra*), podgorzałka (*Aythya nyroca*), trzmielojad (*Pernis apivorus*), kania czarna (*Milvus migrans*), kania ruda (*Milvus milvus*), bielik (*Haliaeetus albicilla*), błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*), błotniak zbożowy (*Circus cyaneus*), orlik krzykliwy (*Clanga pomarina*), rybołów (*Pandion haliaetus*), derkacz (*Crex crex*), muchołówka białoszysja (*Ficedula albicollis*), muchołówka mała (*Ficedula parva*), żuraw (*Grus grus*), rybitwa czarna (*Chlidonias niger*), puchacz (*Bubo bubo*), włochatka (*Aegolius funereus*), lelek (*Caprimulgus europaeus*), zimorodek zwyczajny (*Alcedo atthis*), dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*), dzięcioł średni (*Dendrocopos medius*), lerka (*Lullula arborea*), świergotek polny (*Anthus campestris*), gąsiorek (*Lanius collurio*), ortolan (*Emberiza hortulana*), bóbr europejski (*Castor fiber*), wydra (*Lutra*), wilk (*Canis lupus*).

Dla tego obszaru został ustanowiony Plan zadań ochronnych ustanowionych zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 03.03.2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Puszcza Notecka”, PLB300015 (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2014 r., poz. 1793).

Obszar Natura 2000 „Dolina Welny” PLH300043 specjalny obszar ochrony siedlisk o powierzchni 1446,98 ha. Występują tutaj niemal wszystkie gatunki lasotwórcze występujące na terenie kraju. Rzeka Welna wije się przez tereny leśne oraz tworzy malownicze wąwozy i zakola mielizny. Tworzy również ciekawą dolinę. Lewy brzeg porośnięty jest lasem, natomiast po prawej stronie rzeki ciągną się żyzne łąki. Są tutaj typowe dla Puszczy Noteckiej bory sosnowe, miejscami urozmaicone domieszką brzozy, dębu lub świerka. Z lewej strony obserwujemy znaczne obniżenie terenu. To stare rozlewisko rzeki Welny, częściowo zalesione. Te podmokłe tereny upodobał sobie nasz największy gryzoń – bóbr europejski (*Castor fiber*). Gatunek ten przystosowując środowisko do własnych potrzeb, bardzo korzystnie wpływa na ekosystem, w którym bytuje. Działalność bobrów może przywracać właściwe stosunki wodne, utrzymywać i zwiększać różnorodność biologiczną, ograniczać erozję, zwiększać tempo samooczyszczania się wód. Występujące w dolnej warstwie lasu krzewy i drzewa liściaste chronią i uaktywniają glebę, powodują szybszy i bardziej prawidłowy rozkład ściółki leśnej, odgrywają też rolę biocenotyczną wzmagając odporność drzewostanu na wpływy zewnętrzne m.in. ze strony szkodliwych owadów. Występuje tu także wiele rzadkich gatunków owadów, np. strumycznik zwyczajny (*Osmylus fulvicephalus*) i trzepla zielona (*Ophiogomphus cecilia*). Wśród ryb spotyka się brzanę pospolitą (*Barbus barbus*), klenia (*Squalius cephalus*) i jelca (*Leuciscus leuciscus*), a wśród ptaków zimorodki (*Alcedo atthis*) i pliszki górskie (*Motacilla cinerea*). Zagroženiem dla obszaru jest niszczenie starego drzewostanu, rozbudowa infrastruktury turystycznej poza zwartą zabudową, zanieczyszczanie terenu ostoji, zanieczyszczanie rzeki, niszczenie naturalnych ekosystemów.

Dla tego obszaru nie został ustanowiony Plan zadań ochronnych.

Ponadto ochrona prawna zasobów przyrodniczych odbywa się m.in. poprzez ochronę gatunkową roślin, grzybów oraz zwierząt. Ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk, gatunków rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej. Na omawianym obszarze nie występują gatunki chronione roślin i grzybów. Podczas wizji lokalnej nie stwierdzono obecności legowisk/gniazd itp. zwierząt objętych ochroną prawną. Ochronę gatunkową regulują Rozporządzenia Ministra Środowiska:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2380).

Zgodnie z art. 51 ust. 1 i 1a oraz art. 52 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.) oraz § 6 i § 7 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409), § 6 i § 7 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408) oraz § 6, § 7 i § 8 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r., poz. 2380), obowiązuje szereg zakazów w stosunku do roślin, grzybów i zwierząt objętych ochroną prawną, m.in. zakaz niszczenia siedlisk i ostoi chronionych gatunków roślin i zwierząt, zrywania i uszkodzania chronionych gatunków roślin i grzybów, zabijania i okaleczania chronionych gatunków zwierząt, niszczenia ich gniazd, płoszenia i niepokojenia chronionych gatunków zwierząt. Ponadto, zgodnie z art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.) w trakcie prac budowlanych inwestor realizujący przedsięwzięcia jest obowiązany uwzględnić ochronę środowiska (w tym także ochronę gatunków i siedlisk roślin, grzybów oraz zwierząt objętych ochroną), na obszarze prowadzonych prac.

Mając powyższe na uwadze, należy podkreślić, że realizacja ustaleń projektu miejscowego planu nie może naruszać zakazów w odniesieniu do gatunków chronionych.

II.5.2. Inne cenne obszary i elementy chronione

Krajobraz

Zgodnie z Europejską Konwencją Krajobrazową, przyjętą we Florencji 20 października 2000 r., a ratyfikowaną przez Polskę 27 września 2004 r. (Dz. U. z 2006 r., nr 14, poz. 98) oraz z ustawą o ochronie przyrody⁶, ochronie podlegają także walory krajobrazowe Warszawy. Do obowiązków państw-stron EKK należą:⁷

⁶ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.)

⁷ za: Symonides E. 2008. Ochrona przyrody. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.

- 1) prawne uznanie krajobrazów za podstawowy składnik otoczenia człowieka, dziedzictwo kulturalne i naturalne oraz fundament tożsamości mieszkańców;
- 2) ustanowienie i wdrożenie polityki krajobrazowej, zmierzającej do realizacji celów konwencji w wyniku przyjęcia „konkretnych środków”;
- 3) ustanowienie procedur uczestnictwa społeczeństwa oraz władz lokalnych i regionalnych w opracowywaniu i wdrażaniu polityki krajobrazowej;
- 4) uwzględnienie krajobrazu w polityce planowania przestrzennego, kulturalnej, środowiskowej, rolnej, społecznej i gospodarczej.

W ostatnich czasach nastąpił wzrost świadomości ekologicznej, związany z ograniczeniem dobra, jakim jest przestrzeń. W wyniku tego krajobraz wiejski coraz częściej uznawany jest za dobro publiczne także w znaczeniu ekonomicznym; jest przykładem produktu wytworzonego przez działalność rolniczą w ramach pozaproduktywnych funkcji rolnictwa (non-commodity output). Nie można zapominać także, że krajobraz jest funkcją relacji społecznych.⁸ W konsekwencji krajobraz postrzega się jako zasób, który należy chronić, aby realizować cele rozwoju trwałego. Należy w tym miejscu podkreślić, że ochrona krajobrazu powinna odbywać się na wszystkich płaszczyznach, należy go zatem traktować jako element:

- 1) rzeczywistości fizycznej (matterscape),
- 2) przestrzeni społeczno-prawnej (powerscape),
- 3) mentalny (mindscape).⁹

Grunty rolne

Na obszarze objętym opracowaniem ekofizjograficznym nie występują grunty rolne podlegające ochronie.

Grunty leśne

Na obszarze objętym opracowaniem ekofizjograficznym nie występują grunty leśne.

III. JAKOŚĆ I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

III.1. Jakość i zagrożenia powietrza atmosferycznego

Badania jakości powietrza dla gminy Oborniki, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadza GIOŚ RWMS w Poznaniu. Zgodnie z podziałem na strefy, w których dokonuje się oceny jakości powietrza, gmina Oborniki leży w strefie wielkopolskiej (kod strefy: PL3003). Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych;

⁸ za: Kupidura A., Łuczewski M., Kupidura P. 2011. Wartość krajobrazu. Rozwój przestrzeni obszarów wiejskich. PWN, Warszawa.

⁹ tamże.

- do klasy B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe;
- do klasy D1 – jeżeli poziom stężenia ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego;
- do klasy D2 – jeżeli poziom stężenia ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z wymaganiami dotyczącymi działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub na rzecz utrzymania tej jakości.

Według najnowszej rocznej oceny jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia za rok 2024¹⁰ strefa wielkopolska cechuje się dość dobrą jakością powietrza. Podsumowanie badań przedstawia tabela nr 1. Dla większości substancji mierzonych wyniki były w normie – stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych oraz poziomów docelowych. Jedynie w przypadku poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 zostały przekroczone poziomy dopuszczalne.

Rodzaj substancji badanej											
NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	pył PM _{2,5}	pył PM ₁₀	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
Symbol klasy dla poszczególnych substancji dla strefy wielkopolskiej											
A	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A

Tabela 1. Klasyfikacja za rok 2024 strefy wielkopolskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia. Źródło: GIOŚ RWMŚ Poznań. 2025. Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport za rok 2024.

Według najnowszej rocznej oceny jakości powietrza pod kątem ochrony roślin za rok 2024¹¹ strefa wielkopolska cechuje się dobrą jakością powietrza. W efekcie oceny przeprowadzonej dla 2024 roku dla dwutlenku siarki, tlenków azotu i ozonu strefę wielkopolską zaliczono do klasy A. Podsumowanie badań GIOŚ RWMŚ w Poznaniu przedstawia tabela nr 2.

Rodzaj substancji badanej		
NO _x	SO ₂	O ₃
Symbol klasy dla poszczególnych substancji dla strefy wielkopolskiej		
A	A	A

Tabela 2. Klasyfikacja za rok 2024 strefy wielkopolskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin. Źródło: GIOŚ RWMŚ Poznań. 2025. Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport za rok 2024.

Do potencjalnych źródeł zanieczyszczenia atmosfery w rejonie obszaru opracowania należą:

- 1) środki transportu;
- 2) lokalne kotłownie;
- 3) paleniska domowe;

¹⁰ za: GIOŚ RWMŚ Poznań. 2025. Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport za rok 2024

¹¹ za: GIOŚ RWMŚ Poznań. 2025. Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport za rok 2024.

- 4) emisja substancji ze szlaków komunikacyjnych;
- 5) emisja niezorganizowana pyłów z terenów pozbawionych roślinności (np. drogi gruntowe).

Ogólnie, dla omawianego obszaru głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń powietrza są instalacje energetyczne, ciągi komunikacyjne (zanieczyszczenia powstające przy spalaniu paliwa samochodowego). Dwutlenek siarki emitowany jest przede wszystkim przez kotłownie lokalne, przy spalaniu zanieczyszczonego węgla. Tlenki azotu pochodzą ze spalania węgla, koksu, gazu i benzyn (transport samochodowy). Pyły – emitowane są do atmosfery wraz ze spalinami pochodzącymi ze spalania paliw stałych, a także w wyniku prac polowych na użytkach rolnych. Średnie stężenie zanieczyszczeń emitowanych do powietrza w okresie zimowym jest kilka razy wyższe niż w okresie letnim.

Ponadto w związku z inwestycjami budowlanymi (m.in. drogi, budownictwo) występuje trend czasowego i lokalnego podwyższenia zanieczyszczenia powietrza, głównie pyłami, związanymi ze wspomnianym procesem inwestycyjnym. Nie są to jednak zanieczyszczenia permanentne i kumulujące się w czasie, dlatego zagrożenie to należy traktować jako tymczasowe i o niewielkiej sile.

Podsumowując, należy stwierdzić, iż na jakość powietrza w gminie, w tym na obszarze objętym projektem mpzp, ma wpływ sposób zabudowy terenu i pora roku. W gęściej zabudowanych miejscach dochodzi do słabej wymiany mas powietrza i kumulowania się substancji. Jakość powietrza pogarsza się w miesiącach zimowych, w sezonie grzewczym, gdzie oprócz niewielkiej emisji ze źródeł komunikacyjnych występuje emisja ze źródeł spalania paliw, szczególnie stałych. Na omawianym obszarze panują średnie warunki dla cyrkulacji powietrza, ponieważ jest to w dużej mierze teren osłonięty. Jednakże ze względu na położenie jakość powietrza jest dość dobra, a jej zagrożenia stosunkowo niskie.

III.2. Komfort akustyczny i zagrożenie hałasem

Na omawianym obszarze źródłami emisji hałasu są:

- szlaki komunikacyjne: droga gminna (ul. Sanatoryjna);
- obiekty usługowe rolnej stanowiące zagrożenie o charakterze lokalnym.

W sąsiedztwie obszaru opracowania przebiega droga gminna (ul. Sanatoryjna). Ruch odbywający się na niej ma charakter lokalny. Wzdłuż ww. drogi nie mierzono emisji hałasu, brak również danych na temat poruszających się strumieni samochodów.

Istotna jest utrzymująca się tendencja wzrostu zarejestrowanych w województwie pojazdów, zarówno samochodów osobowych jak i ciężarowych. Istnieje zatem tendencja wzrostowa, jeżeli chodzi o źródła (ilość pojazdów mechanicznych) emisji hałasu. Z drugiej strony na obszarach gęściej zaludnionych wprowadzone są administracyjne ograniczenia prędkości pojazdów, obniżające górny próg emisji dźwięku z silników pojazdów mechanicznych. Przykładowe środki ograniczania potencjalnego negatywnego oddziaływania emisji hałasu na zdrowie ludzkie przedstawiono także w rozdziale VII. Kolejnym źródłem hałasu jest użytkowanie maszyn rolniczych podczas wykonywanych prac, w tym szczególnie prac polowych. Klimat akustyczny pogarszany jest lokalnie przede wszystkim przez takie maszyny, jak: kombajny zbożowe, ciągniki rolnicze, kosiarki rolnicze, śrutowniki, dmuchawy

do zboża i inne. Wysoka emisja dźwięków ma tutaj dwojakie źródło. Po pierwsze są to maszyny o dużej mocy nominalnej. Po wtóre większościowy odsetek używanych maszyn rolniczych przez przeciętnego rolnika w Polsce jest zaawansowana wiekowo, a przez to przestarzała technologicznie i wyeksploatowana.

Niestety na obszarze objętym opracowaniem lub w reprezentatywnej okolicy nie prowadzono pomiarów emisji hałasu.

Od 19 lipca 2007 r. dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku reguluje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. (Dz. U. z 2014 r., poz. 112). Rozporządzenie określa zróżnicowane dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, wyrażone wskaźnikami hałasu LDWN, LN (mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem) oraz LAeq D i LAeq N (mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby).

Zagrożenie zarówno hałasem komunikacyjny, usługowy ma charakter lokalny i obejmuje swym zasięgiem jedynie obszary sąsiadujące z obiektem będącym źródłem emisji hałasu.

III.3. Stan gleb oraz degradacja powierzchni gruntu

Na omawianym obszarze zagrożenie dla rzeźby terenu oraz powierzchni ziemi stanowią przede wszystkim zanieczyszczenia z tras komunikacyjnych. Prowadzą one do skażenia gleb siarką siarczanową oraz metalami ciężkimi, co jest jednym z elementów chemicznej degradacji gleb.

Niezależnie od naturalnej odporności własnej, gleby podlegają degradacji fizycznej, głównie erozji wodnej (powierzchniowej i wąwozowej), która zależy od nachylenia zboczy, obecności i stanu pokrywy roślinnej, litologii, stosunków wodnych. Naturalna odporność gleb na chemiczne czynniki niszczące związana jest ściśle z typem gleb. Najmniejszą odporność na tego typu zagrożenia wykazują gleby luźne i słabo gliniaste, ubogie w składniki pokarmowe, a więc głównie gleby bielcowe. Gleby na omawianym obszarze reprezentują ograniczony stopień odporności na erozję. Analizując sytuację glebową i geomorfologiczną na obszarze objętym opracowaniem ekofizjograficznym, stwierdza się, że: (1) gleby na omawianym obszarze są dość odporne na erozję; (2) gleby na omawianym obszarze są glebami zmienionymi antropogenicznie; (3) teren jest płaski, bez znaczących spadków; (4) teren jest osłonięty – erozjna działalność wiatru jest hamowana.

III.4. Degradacja i degeneracja szaty roślinnej

Na obszarze objętym projektem mpzp poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego, w tym szata roślinna, ulegały w przeszłości licznym przemianom. Zmiany te miały charakter zarówno naturalny, jak i były wywołane różnymi formami antropopresji. Szczególnie ta druga grupa czynników przyczyniła się do degradacji szaty roślinnej, oraz jej degeneracji. Pod pojęciem degradacji szaty roślinnej należy rozumieć zubożenie jej składu w wyniku antropopresji powodującej pogorszenie poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego, takich jak: powietrze, woda, gleby, a także fizyczne niszczenie szaty roślinnej (np. w wyniku zmiany przeznaczenia terenu). Intensywne wycinanie lasów celem pozyskania

arealu pod uprawę ziemi, a także liczne zabiegi melioracyjne szczególnie mocno przyczyniły się w przeszłości do degradacji szaty roślinnej znacznej części gminy. Z kolei pod pojęciem degeneracji należy rozumieć ogół reakcji fitocenoz na antropopresję.¹² Spotykana jest degeneracja zespołów roślinnych oraz degeneracja roślinności. W wyniku tej pierwszej dokonane są przekształcenia struktury wewnętrznej i składu florystycznego fitocenoz konkretnych zespołów leśnych. W wyniku degeneracji roślinności z kolei zmiany struktury i składu florystycznego są tak dalece posunięte, że pierwotny zespół roślinny może być zaliczony do innej jednostki syntaksonomicznej.

Na obszarze objętym mpzp część naturalnej szaty roślinnej uległa degradacji. Teren w większości porośnięty jest zielenią wysoką (zadrzewienia i zakrzewienia liściaste i iglaste, gdzie dominującym gatunkiem drzew jest dąb (*Quercus* L.) i sosna (*Pinus* L.)). Z uwagi na obecność obszarów wydeptywanych, placów i obszarów zabudowy oraz dróg w sąsiedztwie oraz na obszarze opracowania spotkać można również liczne rośliny ruderalne. Występują tu m.in. gatunki takie, jak: wrotycz pospolity (*Tanacetum vulgare* L.), perz właściwy (*Elymus repens* (L.) Gould), babka zwyczajna (*Plantago major* L.), babka lancetowata (*Plantago lanceolata* L.), sałata kompasowa (*Lactuca serriola* L.), krwawnik pospolity (*Achillea millefolium* L.), tasznik pospolity (*Capsella bursa-pastoris* (L.) Medik.), wiechlina roczna (*Poa annua* L.), cykoria podróżnik (*Cichorium intybus* L.), bniec biały (*Melandrium album* (Mill.) Garcke), wiesiołek dwuletni (*Oenothera biennis* L.), pasternak zwyczajny (*Pastinaca sativa* L.), stulicha psia (*Descurainia sophia* (L.) Webb ex Prantl), pokrzywa zwyczajna (*Urtica dioica* L.), nawłóć pospolita (*Solidago virgaurea* L.) i inne.

III.5. Jakość wód oraz zagrożenia dla nich

Obszar opracowania położony jest w jednolitej części wód powierzchniowych rzecznych – „Wełna od Nielby do ujścia” (PLRW60001618699) (dawniej: „Wełna od Lutomni do Dopływu poniżej Jez. Łęgowo” – PLRW600024186531, „Wełna od Dopływu poniżej Jez. Łęgowo do ujścia” – PLRW60002418699).

JCWP była badana w:

- 2020 r. i 2021 r.¹³ (w punkcie pomiarowo-kontrolnym: „Wełna – Ostrowo Młyn”). Na podstawie badań określono klasę elementów biologicznych jako 2 – wody dobrej jakości. Klasę wskaźnika jakości wód pod kątem elementów fizykochemicznych określono jako poniżej dobrego (>2). Wykazuje się umiarkowany potencjał ekologiczny (3). Klasę stanu chemicznego określono jako stan poniżej dobrego. Wykazuje się zły stan wód;
- 2020 r. i 2021 r.¹⁴ (w punkcie pomiarowo-kontrolnym: „Wełna – Kowanówko”). Na podstawie badań określono klasę elementów biologicznych jako 3 – wody umiarkowanej jakości. Klasę wskaźnika jakości wód pod kątem elementów fizykochemicznych określono jako poniżej dobrego (>2). Klasę elementów fizykochemicznych (specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne)

¹² za: Olaczek R. 1974. Kierunki degeneracji fitocenoz leśnych i metody ich badania. Phytocoenosis. 3.3/4:179-187, Warszawa – Białowieża.

¹³ za <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/api/publications/media/694>

¹⁴ za <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/api/publications/media/694>

określono jako dobrą (2). Wykazuje się umiarkowany potencjał ekologiczny (3). Klasę stanu chemicznego określono jako stan poniżej dobrego. Wykazuje się zły stan wód.

Zgodnie z informacjami podanymi w "Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry"¹⁵ stan ww. JCWP jest zły. JCWP jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięciem celów środowiskowych. Przedłużenie terminu osiągnięcia celu: odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: bromowane difenyloetery(b), rtęć(b), MMI, EFI+PL/ IBI_PL; heptachlor(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (procesy biochemiczne, procesy ekologiczne, procesy fizykochemiczne, procesy hydromorfologiczne, zanieczyszczenia z przeszłości). W odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań. Termin osiągnięcia celu środowiskowego wyznaczono do 2027 r.

Na badanym obszarze nie występują wody powierzchniowe śródlądowe.

Na obszarze opracowania występuje JCWPd nr 42. W 2022 r. oceniano wody JCWPd nr 42 w miejscowości Miączynek, gmina Skoki w powiecie wągrowiecki (lasy). Wyniki badań pracowano na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska¹⁶. Według tych badań głębokość do stropu warstwy wodonośnej w punkcie o napiętym zwierciadle wynosi 13,70 m p.p.t., natomiast przedział ujętej warstwy wodonośnej wynosi 13,0800–15,80 m p.p.t. Na podstawie badań określono końcową klasę jakości określono jako III – wody zadowalającej jakości.

Zgodnie z informacjami podanymi w "Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry"¹⁷ stan chemiczny, stan ilościowy oraz stan JCWPd oceniany jest jako dobry. Nie wykazuje się ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego.

Zgodnie z informacjami podanymi przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska z 2019 r. stan chemiczny oraz stan ilościowy oceniany jest jako dobry.¹⁸

Obszar objęty projektem planu jest położony poza zasięgiem stref ochronnych ujęć wód podziemnych.

Cele środowiskowe dla jednolitej części wód (JCW) zostały oparte głównie na wartościach granicznych poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadających warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu, z uwzględnieniem kategorii wód, wg Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla

¹⁵ za: <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2023/335>

¹⁶ za: <https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2022.html>

¹⁷ za: <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2023/335>

¹⁸ za: <http://mjwp.gios.gov.pl/mapa/mapa,172.html>

substancji priorytetowych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1475) oraz wg Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2148).

Tym samym nadrzędnym celem środowiskowym będzie osiągnięcie i utrzymanie jakości JCW o parametrach nieprzekraczających granicznych wartości zawartości poszczególnych substancji w wodzie, zgodnie z ww. Rozporządzeniem. Poza tym celami środowiskowymi dla ochrony JCW na terenie gminy Oborniki są:

Wody powierzchniowe:

- dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Wełna od ujścia do ujścia Flinty (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Wełna od ujścia do ujścia Flinty (dla troci wędrownej) oraz Wełna w obrębie JCWP (dla węgorza europejskiego);
- stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników – stan dobry.

Działania:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych;
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu;
- ochrona i podejmowanie działań naprawczych;
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka;
- rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta;
- rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50);
- realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych;
- kontrola przestrzegania warunków stosowania środków ochrony roślin;
- rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń;
- aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP;
- realizacja wybranego wariantu udrożnienia cieku – działanie inwestycyjne;
- kontrola funkcjonowania urządzeń do migracji ryb;
- monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb;
- analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych;
- ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP.

Wody podziemne:

- osiągnięcie dobrego stanu chemicznego;
- osiągnięcie dobrego stanu ilościowego.

Działania:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych;
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu;
- ochrona i podejmowanie działań naprawczych;
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem, a zasilaniem wód podziemnych;
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu. Powyższe cele środowiskowe są zgodne z „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, zatwierdzonym na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 16 listopada 2022 r. (Dz. U. z 2023 r., poz. 335).

III.6. Zagrożenie powodzią

Obszar objęty opracowaniem znajduje się poza obszarami zagrożonymi powodziami i podtopieniami.

III.7. Pola elektromagnetyczne

W 2019 r. GIOŚ przeprowadził pomiary wartości pól elektromagnetycznych w gminie Oborniki. Badania zostały wykonane w mieście Oborniki. Otrzymano wynik $<0,30$ V/m. Tym samym nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego.¹⁹

Na analizowanym obszarze nie znajdują się napowietrzne linie elektroenergetyczne, które mogą stanowić źródło pól elektromagnetycznych.

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi, polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm lub co najmniej na tych poziomach. Ochrona musi opierać się na podstawie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r., poz. 2448).

IV. DIAGNOZA FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA ORAZ PROGNOZA POTENCJALNYCH ZMIAN

IV.1. Ocena odporności środowiska na degradację oraz zdolność do regeneracji

W przypadku dopływu zanieczyszczeń, najbardziej podatne na degradację są wody powierzchniowe oraz pierwszy poziom wód gruntowych. Jednakże te pierwsze po ustaniu

¹⁹ za: https://www.gios.gov.pl/images/dokumenty/pms/monitoring_pol_elektromagnetycznych/Wyniki_pomiarow_monitoringu_pem_w_2019_v2.xls

przedstawiania się substancji zanieczyszczających, stosunkowo szybko ulegają regeneracji. Zagrożenie wód podziemnych wynikające z działalności człowieka w kontekście gospodarowania wodami należy rozumieć jako potencjalną możliwość pogorszenia jakości lub zmniejszenia ilości wód, prowadząca do ograniczenia dostępnych do wykorzystania zasobów wód podziemnych dobrej jakości. Z przyrodniczego punktu widzenia zagrożenie wód podziemnych to możliwość zmiany ilości bądź cech fizyczno-chemicznych wody w stosunku do warunków naturalnych, na ogół spowodowanej bezpośrednio lub pośrednio działalnością człowieka.²⁰

Analizując sytuację glebową i geomorfologiczną na obszarze objętym opracowaniem ekofizjograficznym, stwierdza się, że: (1) gleby na omawianym obszarze są dość odporne na erozję; (2) gleby na omawianym obszarze są glebami zmienionymi antropogenicznie; (3) teren jest płaski, bez znaczących spadków; (4) teren jest osłonięty – erozyjna działalność wiatru jest hamowana.

Opierając się na danych ze wspomnianych map, najprawdopodobniej poziom wód gruntowych nie przekracza na terenie przeznaczonym pod lokalizację zabudowy 2 m p.p.t. (licząc średni poziom w okresie najwyższego zwierciadła powiększonego o wartość wahania poziomu tego zwierciadła). Jest to także przybliżona głębokość posadowienia fundamentów. Biorąc pod uwagę powyższe ocenia się, że jest istniejąca szansa na to, że warstwy wodonośne nie zostaną przecięte, a zabudowa nie wpłynie negatywnie na stosunki wodne omawianego obszaru.

Ponadto należy spodziewać się potencjalnego zagrożenia wystąpienia lokalnych odwodnień w wyniku prac związanych z posadowieniem nowych budynków. Najprawdopodobniej jednak warstwy wodonośne leżą poniżej 2 m p.p.t., dzięki czemu zagrożenie jest niskie. Dla realizacji na tego typu terenach potrzebne są odpowiednie dokumentacje i zgody przy otrzymywaniu pozwolenia na budowę. Wykazuje się również możliwości zanieczyszczeń wód powierzchniowych i – pośrednio – podziemnych w wyniku przedostania się zanieczyszczeń ropopochodnych z terenów komunikacji: smarów, olejów itp.

Z powyższych informacji oraz danych zawartych w rozdziale II wynika, że:

- 1) obszar objęty opracowaniem ekofizjograficznym jest przeciętnie narażony na zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych; są miejsca odporne na tego typu presję, są też lokalizacje, gdzie antropopresja na tych terenach może stanowić potencjalne zagrożenie dla jakości wód podziemnych;
- 2) gleby na omawianym terenie są dość odporne na erozję;
- 3) szata roślinna omawianego terenu jest narażona na degradację i degenerację.
- 4) krajobraz obszaru opracowania jest średnio korzystny; proces urbanizacji odbywa się tu gwałtownie, narzędzia przemysłanego planowania przestrzennego powinny w pełni kontrolować ten niekorzystny proces.

²⁰ za: Macioszyk A. (red.). 2006. Podstawy hydrogeologii stosowanej. PWN, Warszawa.

IV.2. Ocena stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazowych, w tym różnorodności biologicznej

Na terenie opracowania na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.) znajduje się: Obszar Specjalnej Ochrony – Obszar Natura 2000 „Puszcza Notecka” PLB300015, Specjalny Obszar Ochrony – Obszar Natura 2000 „Dolina Wełny” PLH300043.

Przez teren opracowania przebiega korytarz ekologiczny „Puszcza Notecka” – GKPN-C-18.

Ochronę Obszaru Natura 2000, określa Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.). Dlatego wychodzi się z założenia, iż realizacja projektu mpzp nie powinna przyczynić się do pogłębiania problemów ochrony środowiska w odniesieniu do powierzchniowych terenów chronionych.

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.) zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Na analizowanym terenie obowiązuje ochrona gatunkowa, która ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk, gatunków rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej. Na omawianym obszarze nie występują gatunki chronione roślin i grzybów. Podczas wizji lokalnej nie stwierdzono obecności legowisk/gniazd itp. zwierząt objętych ochroną prawną. Ochronę gatunkową regulują Rozporządzenia Ministra Środowiska:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r., poz. 2380).

Biorąc pod uwagę zakazy, jakie obowiązują na wyżej wymienionym obszarze zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.), a także zapisy planu zadań ochronnych, ocenia się, że zapisy projektu mpzp są z nimi zgodne.

Ogólnie należy pamiętać by wszelkie prace na siedliskach zasiedlonych przez gatunki zwierząt objętych ochroną gatunkową wykonywać poza sezonem rozrodczym, przy

minimalizacji używania ciężkiego sprzętu, po przeprowadzeniu szczegółowego rozpoznania terenu. Jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego (w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym) i wobec braku rozwiązań alternatywnych realizacja tych przedsięwzięć może być warunkowo wykonana, ale jednocześnie z zapewnieniem realizacji starannej kompensacji przyrodniczej. Szczegóły kompensacji powinny zostać ustalone na etapie osobnej procedury OOS i umieszczone w decyzjach środowiskowych dla poszczególnych inwestycji.

Wszystkie inwestycje powinny być wykonane dopiero po rzetelnym zbadaniu terenu i rozmieszczeniu w nim płazów. Prace inwestycyjne konieczne powinny odbywać się poza sezonem godowym żab. Same płazy na czas realizacji inwestycji należałoby odgrodzić od obszaru prac, a następnie przenosić w bezpieczne miejsca w okolicy.

Mając na uwadze skalę przedsięwzięć dopuszczonych na obszarze objętym projektem mpzp, nie przewiduje się oddziaływań realnych i znaczących na cele ochrony, dla których powołano te formy ochrony przyrody, mogących powstać w wyniku realizacji projektu mpzp. Oddziaływanie na gatunki roślin i zwierząt opisano w podrozdziale VI.6. Należy również podkreślić, że realizacja analizowanego projektu planu, nie wpłyna na spójność i integralność sieci Natura 2000.

IV.3. Ocena charakteru i intensywności zmian zachodzących w środowisku

Obszar objęty opracowaniem stanowi teren wolny od zabudowy, położony w miejscowości Dąbrówka Leśna, obejmujący dz. nr: 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375. Teren w większości porośnięty jest zielenią wysoką (zadrzewienia i zakrzewienia liściaste i iglaste, gdzie dominującym gatunkiem drzew jest dąb i sosna). Teren stanowi w ewidencji gruntów i budynków użytki gruntowe Bz (tereny rekreacyjno-wypoczynkowe) oraz Bp (zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy). Powierzchnia obszaru objętego opracowaniem wynosi ok. 0,85 ha.

W bezpośrednim sąsiedztwie opracowania znajduje się zabudowa mieszkaniowa, usługowa (Szpital Wojewódzki), ciągi komunikacyjne oraz tereny leśne.

Na omawianym terenie szata roślinna i krajobraz uległ przeobrażeniu. W wyniku wielokierunkowej antropopresji przekształceniu uległy elementy środowiska naturalnego na części obszaru opracowania. W szczególności zmieniona została szata roślinna i fauna wskutek rozwoju osadnictwa.

Zróżnicowanie szaty roślinnej jest związane głównie z naturalnymi warunkami siedliskowymi i sposobem gospodarowania. Teren w większości porośnięty jest zielenią wysoką (zadrzewienia i zakrzewienia liściaste i iglaste, gdzie dominującym gatunkiem drzew jest dąb (*Quercus* L.) i sosna (*Pinus* L.)). Z uwagi na obecność obszarów wydeptywanych, placów i obszarów zabudowy oraz dróg w sąsiedztwie oraz na obszarze opracowania spotkać można również liczne rośliny ruderalne. Występują tu m.in. gatunki takie, jak: wrotycz pospolity (*Tanacetum vulgare* L.), perz właściwy (*Elymus repens* (L.) Gould), babka zwyczajna (*Plantago major* L.), babka lancetowata (*Plantago lanceolata* L.), sałata kompasowa (*Lactuca serriola* L.), krwawnik pospolity (*Achillea millefolium* L.), tasznik pospolity (*Capsella bursa-pastoris* (L.) Medik.), wiechlina roczna (*Poa annua* L.), cykoria podróżnik (*Cichorium intybus*

L.), bniec biały (*Melandrium album* (Mill.) Garcke), wiesiołek dwuletni (*Oenothera biennis* L.), pasternak zwyczajny (*Pastinaca sativa* L.), stulicha psia (*Descurainia sophia* (L.) Webb ex Prantl), pokrzywa zwyczajna (*Urtica dioica* L.), nawłóć pospolita (*Solidago virgaurea* L.) i inne.

W granicach obszaru opracowania na podstawie analiz posiadanych materiałów występują wydmy śródlądowe oraz rzadki drzewostan dębowy stanowiący siedlisko Grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) – 9170.

Na obszarze opracowania podczas wizji w terenie nie stwierdzono występowania dziko występujących gatunków zwierząt objętych ochroną gatunkową, na mocy przepisów odrębnych. Jednakże na terenie opracowania znajduje się Obszar Specjalnej Ochrony – Obszar Natura 2000 „Puszcza Notecka” PLB300015, Specjalny Obszar Ochrony – Obszar Natura 2000 „Dolina Wełny” PLH300043, a także przez teren opracowania przebiega korytarz ekologiczny „Puszcza Notecka” – GKPnC-18. Istnieje zatem duże prawdopodobieństwo występowania gatunków zwierząt objętych ochroną.

Mając powyższe na uwadze, należy podkreślić, że realizacja ustaleń przyszłego projektu miejscowego planu nie może naruszać zakazów w odniesieniu do gatunków chronionych.

Ponadto zgodnie z art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.) w trakcie prac budowlanych inwestor realizujący przedsięwzięcia jest obowiązany uwzględnić ochronę środowiska (w tym także ochronę gatunków i siedlisk roślin, grzybów oraz zwierząt objętych ochroną), na obszarze prowadzonych prac.

Do istniejących problemów należą przede wszystkim:

- 1) utwardzenie terenu, zaburzenie profilu glebowego, zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej w sąsiedztwie obszaru opracowania;
- 2) presja przestrzeni w sąsiedztwie obszaru opracowania (oddziaływanie na krajobraz, wzrost powierzchni nieprzepuszczalnych i słabo przepuszczalnych, teoretyczne zakłócenia w migracji niektórych zwierząt – głównie poprzez ogrodzenie działek geodezyjnych);
- 3) uciążliwości związane z ruchem na ulicach w sąsiedztwie terenu, przede wszystkim klimatu akustycznego, zwiększone zanieczyszczenia powietrza i gleb w bezpośrednim sąsiedztwie dróg (w tym wpływ zanieczyszczeń z nawierzchni z wodami opadowymi i roztopowymi, zwiększone zasolenie gleb w okresie zimowym);
- 4) niedostateczny rozwój infrastruktury technicznej w sąsiedztwie opracowania (zbiorniki bezodpływowe, zaopatrzenie w ciepło z indywidualnych źródeł ogrzewania);
- 5) ryzyko wystąpienia awarii w sąsiedztwie obszaru opracowania (np. awarii i incydentów zagrażających bezpośrednio i pośrednio np. środowisku gruntowo-wodnemu);
- 6) zagrożeniem dla zwierząt jest zajmowanie ich przestrzeni życiowej przez zabudowę oraz fragmentacja siedlisk. Zagrożenie dla flory i fauny jest również zajmowanie ich przestrzeni życiowej poprzez postępujące procesy urbanizacji.

Jednocześnie należy podkreślić, że choć poprzez wzrost zabudowy oczywisty jest fakt wzrostu emisji zanieczyszczeń, to jednak dzięki nowoczesnym rozwiązaniom technologicznym i technicznym substancje niepożądane dla środowiska są ujmowane (np. poprzez sieć

kanalizacji czy odpowiednią gospodarkę odpadami) i ich zagrożenie względem otaczającego środowiska przyrodniczego jest, przynajmniej po części, neutralizowane/ograniczane.

Ważnym zagrożeniem będzie, także wzrost zużycia energii i produkcji odpadów, cechujące nowoczesne, bogacące się społeczeństwa. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców oraz postępujący recykling odpadów także nieco ograniczy negatywne skutki wzrostu produkcji odpadów.

Istotne dla funkcjonowania środowiska przyrodniczego są niezakłócone powiązania pomiędzy wszystkimi elementami ekosystemów. W związku z tym, należy zwrócić uwagę na postępujące ograniczenie migracji zwierząt dzikich w wyniku tworzenia nowej zabudowy. Należy jednak podkreślić, że wiele obecnie występujących gatunków zwierząt na omawianym obszarze to gatunki silnie synantropijne. Tym samym dalsza antropopresja w tym rejonie, *sensu lato*, teoretycznie nie powinna znacząco wpłynąć na lokalne populacje. Także jeśli chodzi o roślinność to dziś dominują zbiorowiska ruderalne, których wartość przyrodnicza jest ograniczona, a nowopowstałe warunki siedliskowe są dla nich dość korzystne.

W chwili obecnej intensywność zmian zachodzących w środowisku odzwierciedlona jest m.in. w:

- 1) wzroście powierzchni terenów zabudowanych w sąsiedztwie obszaru opracowania;
- 2) wzroście powierzchni terenów o wykorzystaniu przestrzeni z przeznaczeniem na podfunkcje pozarolnicze;
- 3) degradacji wartości krajobrazowych wskutek ekspansji osadnictwa;
- 4) utrzymaniu dobrego stanu powietrza atmosferycznego i związanych z tym korzystnych dla człowieka warunków klimatycznych;
- 5) umiarkowanej jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

IV.4. Ocena zgodności dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania obszaru z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi

Ocenia się, że dotychczasowe użytkowanie i zagospodarowanie terenu było i jest dwojakiego rodzaju. Najcenniejsze elementy przyrodnicze zostały zachowane.

Teren w większości porośnięty jest zielenią wysoką (zadrzewienia i zakrzewienia liściaste i iglaste, gdzie dominującym gatunkiem drzew jest dąb i sosna). Teren stanowi w ewidencji gruntów i budynków użytki gruntowe Bz (tereny rekreacyjno-wypoczynkowe) oraz Bp (zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy).

Niewątpliwą zaletą na omawianym terenie jest występowanie zadrzewień i zakrzewień. Tereny zadrzewione czy pojedyncze drzewa, stanowią bardzo ważne miejsca dla bytowania różnych zwierząt. Jako, że są to tereny przekształcone w wyniku działalności człowieka, ograniczone jest występowanie tu siedlisk przyrodniczych o naturalnym charakterze.

Reasumując stwierdza się, że postępująca urbanizacja w sąsiedztwie obszaru objętego opracowaniem nie uwzględniła w pełni wszystkich warunków środowiska przyrodniczego, w związku z czym doszło do ich ograniczenia. W szczególności dotyczy to:

- 1) likwidacji cennych pod względem przyrodniczym siedlisk leśnych;
- 2) znacznego zmniejszenia powierzchni siedlisk łąkowych i hydrogeniczných;

- 3) degradację roślinności poprzez dogęszczanie zabudowy, realizację dróg w sąsiedztwie obszaru opracowania;
- 4) wprowadzenie znacznej ilości gatunków drzew i krzewów obcych, które aktualnie stanowią bazę gatunkową dla terenów zieleni urządzonej oraz drobnych nasadzeń roślinności towarzyszącej zabudowie w sąsiedztwie obszaru opracowania;
- 5) ograniczenie retencji poprzez m.in. zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnych, powszechne betonowanie i asfaltowanie powierzchni oraz zwiększanie się wskaźnika odpływu powierzchniowego w sąsiedztwie obszaru opracowania.

IV.5. Wstępna prognoza dalszych zmian zachodzących w środowisku oraz wskazanie na zagrożenia

W wyniku analizy relacji przestrzennych pomiędzy poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-kulturowego, uznano, że:

- 1) nie przewiduje się pogorszenia jakości atmosfery i topoklimatu w dającej się przewidzieć przyszłości;
- 2) nie przewiduje się znaczącego pogorszenia jakości i ilości wód powierzchniowych i podziemnych;
- 3) nie przewiduje się pogorszenia jakości zasobów glebowych;
- 4) nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na obszary i obiekty chronione ze względu na położenie poza powierzchniowymi formami ochrony przyrody;
- 5) dla obszarów wymagających komfortu akustycznego nie przewiduje się przekroczeń norm hałasu;
- 6) zachowanie komfortu akustycznego w miejscach tego wymagających powinno być osiągnięte w oparciu o przepisy odrębne;
- 7) nie przewiduje się powstania obiektów dysharmonijnych.

Głównymi zagrożeniami dla środowiska przyrodniczego na omawianym obszarze i w jego sąsiedztwie są przede wszystkim:

- 1) utwardzenie terenu, zaburzenie profilu glebowego, zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej w sąsiedztwie obszaru opracowania;
- 2) presja przestrzeni w sąsiedztwie obszaru opracowania (oddziaływanie na krajobraz, wzrost powierzchni nieprzepuszczalnych i słabo przepuszczalnych, teoretyczne zakłócenia w migracji niektórych zwierząt – głównie poprzez ogrodzenie działek geodezyjnych);
- 3) uciążliwości związane z ruchem na ulicach w sąsiedztwie terenu, przede wszystkim klimatu akustycznego, zwiększone zanieczyszczenia powietrza i gleb w bezpośrednim sąsiedztwie dróg (w tym spływ zanieczyszczeń z nawierzchni z wodami opadowymi i roztopowymi, zwiększone zasolenie gleb w okresie zimowym);
- 4) niedostateczny rozwój infrastruktury technicznej w sąsiedztwie opracowania (zbiorniki bezodpływowe, zaopatrzenie w ciepło z indywidualnych źródeł ogrzewania);
- 5) ryzyko wystąpienia awarii w sąsiedztwie obszaru opracowania (np. awarii i incydentów zagrażających bezpośrednio i pośrednio np. środowisku gruntowo-wodnemu);

- 6) zagrożeniem dla zwierząt jest zajmowanie ich przestrzeni życiowej przez zabudowę oraz fragmentacja siedlisk. Zagrożenie dla flory i fauny jest również zajmowanie ich przestrzeni życiowej poprzez postępujące procesy urbanizacji.

Jednocześnie należy podkreślić, że choć poprzez wzrost zabudowy oczywisty jest fakt wzrostu emisji zanieczyszczeń, to jednak dzięki nowoczesnym rozwiązaniom technologicznym i technicznym substancje niepożądane dla środowiska są ujmowane (np. poprzez sieć kanalizacji czy odpowiednią gospodarkę odpadami) i ich zagrożenie względem otaczającego środowiska przyrodniczego jest, przynajmniej po części, neutralizowane/ograniczane. Te i inne zagrożenia wraz z oceną stanu środowiska analizowanego terenu opisane zostały szczegółowiej w rozdziale III niniejszego opracowania ekofizjograficznego. Powyższe problemy ochrony środowiska będą miały najprawdopodobniej podobny charakter i z jednej strony będą się pogłębiać, z drugiej zaś, dzięki zapisom w projektach miejscowego planu – będą na ile to możliwe ograniczane/neutralizowane.

V. PREDYSPOZYCJE PRZYRODNICZE DO KSZTAŁTOWANIA STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Obszar opracowania jest mało zróżnicowany pod względem struktury przyrodniczo-przestrzennej zdefiniowanej przez warunki glebowe i gruntowo-wodne, a tym samym siedliskowe. Przyszłe przeznaczenie i sposób zagospodarowania omawianego obszaru powinny zapewnić odpowiednie wykorzystanie niezainwestowanego terenu, przy jednoczesnej optymalnej ochronie obszarów wykazujących jakąś wartość przyrodniczą.

Głównymi uwarunkowaniami przyrodniczymi, o których należy pamiętać przy projektowaniu nowych funkcji i sposobu zagospodarowania na omawianym obszarze jest jego położenie w granicach form ochrony przyrody (Obszar Specjalnej Ochrony – Obszar Natura 2000 „Puszcza Notecka” PLB300015, Specjalny Obszar Ochrony – Obszar Natura 2000 „Dolina Welny” PLH300043), korytarza ekologicznego „Puszcza Notecka” – GKPN-18 oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Dla zachowania prawidłowego funkcjonowania ekosystemów leśnych, w zakresie leśnictwa i zadrzewień winno się:

- 1) ograniczać do niezbędnego minimum zmianę przeznaczenia leśnego na nieleśne;
- 2) dążyć do uzyskania drzewostanu zgodnego z siedliskiem;
- 3) zwiększyć lesistość terenu poprzez zalesianie gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa oraz nieużytków;
- 4) rozbudować sieć zadrzewień szpalerowych oraz śródpolnych na terenach o mniejszej lesistości.

W perspektywie regionu na terenie opracowania należy:

- 1) w miarę możliwości chronić walory naturalne środowiska przyrodniczego;
- 2) zapewnić w zabudowie spójność krajobrazu przyrodniczego i kulturowego;
- 3) ograniczać do niezbędnego minimum emisję hałasu, wibracji i pól elektromagnetycznych;
- 4) ograniczać nadmierne uszczelnianie powierzchni;

- 5) zagospodarować wodę opadową wśród gęstej zabudowy;
- 6) propagować powstawanie nowej roślinności, szczególnie tam, gdzie w wyniku antropopresji została ona w sposób nienaturalny zniszczona;
- 7) respektować obowiązujące przepisy prawne z zakresu ochrony przyrody, w tym szczególnie form ochrony przyrody;
- 8) uwzględniać naturalną pojemność środowiska w planowaniu nowych inwestycji, także poza obszarem objętym opracowaniem ekofizjograficznym, biorąc również pod uwagę obszary chronione położone w okolicy.

Z uwagi na holistyczną strukturę środowiska przyrodniczego, sposób zagospodarowania omawianego terenu powinien uwzględniać także zachowanie parametrów abiotycznych elementów środowiska przyrodniczego (jakość powietrza, ochrona wód), jak również poprzez ochronę elementów biotycznych: zwierząt (ptaków, nietoperzy i pozostałych ssaków, owadów, płazów i gadów) i roślin.

Podsumowując, należy stwierdzić, iż teren opracowania nie posiada cennych walorów przyrodniczych. Istniejące zagospodarowanie obszaru jest mało zróżnicowane. Teren w większości porośnięty jest zielenią wysoką (zadrzewienia i zakrzewienia liściaste i iglaste, gdzie dominującym gatunkiem drzew jest dąb (*Quercus* L.) i sosna (*Pinus* L.)). Z uwagi na obecność obszarów wydeptywanych, placów i obszarów zabudowy oraz dróg w sąsiedztwie oraz na obszarze opracowania spotkać można również liczne rośliny ruderalne. Występują tu m.in. gatunki takie, jak: wrotycz pospolity (*Tanacetum vulgare* L.), perz właściwy (*Elymus repens* (L.) Gould), babka zwyczajna (*Plantago major* L.), babka lancetowata (*Plantago lanceolata* L.), sałata kompasowa (*Lactuca serriola* L.), krwawnik pospolity (*Achillea millefolium* L.), tasznik pospolity (*Capsella bursa-pastoris* (L.) Medik.), wiechlina roczna (*Poa annua* L.), cykoria podróżnik (*Cichorium intybus* L.), bniec biały (*Melandrium album* (Mill.) Garcke), wiesiołek dwuletni (*Oenothera biennis* L.), pasternak zwyczajny (*Pastinaca sativa* L.), stulicha psia (*Descurainia sophia* (L.) Webb ex Prantl), pokrzywa zwyczajna (*Urtica dioica* L.), nawłóć pospolita (*Solidago virgaurea* L.) i inne. Szata roślinna na tych obszarach została już przekształcona i jest niezróżnicowana. Tym samym znaczenie ww. terenu skłania się ku funkcjom społeczno-gospodarczym niż środowiskotwórczym.

VI. UWARUNKOWANIA EKOFIZJOGRAFICZNE DO ROZWOJU OKREŚLONYCH FUNKCJI I FORM ZAGOSPODAROWANIA

VI.1. Przydatność terenów pod zabudowę

Głównymi kryteriami brany pod uwagę przy określaniu przydatności terenów pod zabudowę w obrębie analizowanego obszaru były warunki litologiczne oraz poziom wód gruntowych.

Z analizy warunków gruntowo-wodnych wynika, że na obszarze opracowania występują zróżnicowane warunki geologiczno-inżynierskie w aspekcie potrzeb budownictwa. Na analizowanym terenie występują:

Na analizowanym terenie występują:

1) Obszary o korzystnych warunkach pod zabudowę:

- tereny równinne;
- tereny stanowiące dobre podłoże nośne z dobrą przepuszczalnością;
- tereny położone poza granicami obszarów chronionych przyrodniczo;
- poziom wód gruntowych znajduje się na głębokości zazwyczaj ok. 2–5 m p.p.t.

2) Obszary o korzystnych warunkach pod zabudowę z ograniczeniami:

- brak znaczących spadków terenu – tereny faliste (3° – 6°);
- tereny stanowiące dostateczne podłoże nośne.

Należy jednak pamiętać również o strefach dodatkowych ograniczeń, wynikających z istniejących uwarunkowań przyrodniczo-kulturowych oraz infrastruktury technicznej oraz wynikających z nich uwarunkowań prawnych.

VI.2. Przydatność terenów dla rozwoju określonych funkcji użytkowych

Podstawowym zadaniem przyszłych dokumentów planistycznych decydujących o przeznaczeniu i zagospodarowaniu terenów w obrębie omawianego obszaru powinno być dostosowanie funkcji, struktury i intensywności zagospodarowania przestrzennego do uwarunkowań oraz walorów przyrodniczych, decydujących o atrakcyjności omawianego terenu. W związku z powyższym charakterystyka stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego, diagnoza jakości, ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych stanowią podstawowe kryteria dla wydzielenia stref ekofizjograficznych dla rozwoju określonych funkcji użytkowych na analizowanym obszarze. Należy przy tym dążyć do takiego rozwoju omawianego obszaru, który w żaden sposób nie ograniczy rozwoju funkcji pro-środowiskowych.

Biorąc pod uwagę warunki fizjograficzne, formy ochrony przyrody oraz ogólny stan środowiska przyrodniczego, proponuje się wyznaczyć na omawianym terenie następujące kategorie stref funkcjonalno-przestrzennych:

1) Strefę wyłączonej z zabudowy:

- strefy ochronne obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, szlaki komunikacyjne;
- obszary cenne przyrodniczo (Obszar Specjalnej Ochrony – Obszar Natura 2000 „Puszcza Notecka” PLB300015, Specjalny Obszar Ochrony – Obszar Natura 2000 „Dolina Wełny” PLH300043).

2) Strefę wyznaczoną do pełnienia funkcji przyrodniczo-krajobrazowych:

- Obszar Specjalnej Ochrony – Obszar Natura 2000 „Puszcza Notecka” PLB300015;
- Specjalny Obszar Ochrony – Obszar Natura 2000 „Dolina Wełny” PLH300043;

3) Strefę z ograniczeniami pod zabudowę:

- korytarz ekologiczny „Puszcza Notecka” – GKPN-18;
- strefa ochrony widokowej zabytkowych założeń parkowych.

4) Strefę wyznaczoną pod zabudowę:

- pozostałe tereny na obszarze opracowania, stanowiące uzupełnienie istniejącej zabudowy.

Zaproponowana kategoryzacja umożliwia wyodrębnienie na omawianym terenie przyszłych terenów zurbanizowanych i komunikacyjnych.

Aby zachować istniejący potencjał przyrodniczy należy ograniczyć przyszły rozwój sieci osadniczej, poprzez koncentrowanie zabudowy w zwartych układach urbanistycznych, w oparciu o istniejący system osadniczy, a tym samym ograniczać zabudowę rozproszoną. Za podstawowy warunek dalszego rozwoju przestrzennego i gospodarczego analizowanego obszaru uważa się jednak uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez budowę sieci kanalizacji. Należy również dążyć do takiego rozwoju omawianego obszaru, który w żaden sposób nie ograniczy rozwoju funkcji prośrodowiskowych na omawianym obszarze.